

Ötödik évfolyam. 19. szám. Pozsony, 1887. évi május 7-én.

EVANGELIKUS EGYHÁZ és ISKOLA.

Barcsfai Király József Pál.
1810-1887.

Egy érdemekben gazdag, hosszú pályafutás ért véget, a magyar protestáns tanügy egy buzgó apostolával lett szegényebb az elmúlt napokban. Barcsfai Király József Pál meghalt. Negyven évet meghaladó tanári munkásság után a jól megérdemelt nyugalomban érte a halál. A soproni ev. főiskolát, melynek harmincz éven át volt szolgálatában, illeti első helyen a gyász; de osztozik e gyászban az egész magyar protestáns egyház, mely ismerte, tisztelte nevét a legjobbak között. Áldozzunk mi is emlékezetének!

Barcsfai Király József Pál 1810. január 20-án született Nyíregyházán, Szabolcsmegyében. Atyja tanító volt ugyanott. Iskoláit szülővárosában kezdte, Eperjesen folytatta, Pozsonyban végezte, mindig kitüntetéssel, úgy hogy alig 20 éves korában már a pozsonyi Gstettner-féle nevelő intézet vezetését bízták rá, majd 1831-ben előbbi tanárát, Grosst, helyettesítette a pozsonyi lyceumban. Különös előszeretettel tanulta a klasszikus nyelveket s művelte a zenét; már mint eperjesi rhetor-novicius latin kronostichonokat irt, Pozsonyban pedig több zeneszerzeményt adott ki s szép baritonhangja lévén, nem egyszer énekelt nyilvánosan is. 1832-ban letette a candidatikumi szigorlatot. Ugyanezen időben nevelőséget vállalt vaszojai Scherz Fülöp családjánál. 1834—5-ben Bécsben hallgatta a theológiát s innen indult tanítványával, Scherz Jánossal, első európai útjára. Bejárta a művelt világ legelső városait, hosszabb ideig tartózkodott Párisban, Londonban s gazdag nyelvismerettel, még gazdagabb tapasztalatokkal tért vissza hazájába. Ekkor gróf Forgách Károlyhoz hívták Ghymesre nevelőnek. Mint ilyen egész 1842-ig a telet a grófi családdal rendesen Bécs-

ben töltötte s itt szerezte ismeretségét az osztrák főváros szellemi kitűnőségeivel, kik közül Grillparzert, Lenaut, Pyrkert, Arnethet, Sulzert stb. dicsekedve szokta volt emlegetni. A nagy város különösen szellemi kincseivel egészen lebilincselte. Rozsnyóról tanszéket ajánlottak neki, de ő nem fogadta el. Csak 1842-ben, mikor a Forgách-fiú nevelését befejezte, ment Selmeczbányára. Tíz éven át tanította mint rendes tanár, majd igazgató, a latin nyelvet és természettudományokat; egyidejűleg a selmeczi bányászakadémián a franczia és angol nyelvek magántanára volt. Széleskörű ismeretei, tanári ügyessége, igazgatói tevékenysége olyan hírnevet szereztek számára, hogy Sajó-Gömör, Nyíregyháza, Szarvas, Pozsony, Sopron tanintézetei egymásután tisztelték meg meghívóikkal. Ő az utolsóét fogadta el. 1853-ben költözött Sopronba, mint gymnasiumi igazgató. Itt kezdődik életének legtevékenyebb időszaka. A soproni lyceum, de különösen az 1858-ban megnyitott tanítóképző intézet bizonyítja örök időkre az ő fáradhatatlan apostoli buzgalmát; amannak 1855-ben nyilvánossági jogát szerzi vissza, 1857-ben tanári nyugdíjintézetét alapítja; emezt a szó szoros értelmében megteremti. A buzgóságban méltó társával, a hírneves soproni lelkész, Kolbenheyerrel könyöradományok gyűjtésére indul; az egész protestáns Európát bejárja esdő szózatával; ezért kapja Székács superintendens-től az „Országos koldus” és „magyar Franke” címet; de koldulásának eredménye alig egy év alatt több mint 25,000 forint és — a soproni tanítóképző áll.

Harmincz éven át szerették és tisztelték benne soproni tanítványai az atyai bánású, jóságos tanárt, kollegái a mindig hű barátot, polgártársai a nagytudományú, nemes-szívű, minden iránt érdeklődő, megnyerő modorú férfiút. Sopron minden közügyében ott találjuk nevét; igazán universális tehetsége (egyforma könnyűséggel irt és beszélt magyar, német, tót, franczia, angol, latin stb. nyelven; otthon volt a philosophia, história és philológiában úgy, mint a természettudományokban; szakértelemmel művelte a zenét) szolgálatára állt minden szépnek, jónak.

1869-ben, Pálffy halálával, a tanítóképző igazgatását

vette át s ez állásában maradt 1882-ig, a mikor testi gyöngesége az igazgatóságról való lemondásra, majd 1883-ban tanári működéséből is nyugalomba vonulásra kényszerítette. A legfelsőbb elismerés ez alkalommal, hosszú és érdemes munkássága jutalmául, a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Azóta Kismartonban élt családjának és a muzsáknak, kiket egész életében kedvelt. Teste megnehezült az évek terhétől, de szelleme mindvégig megőrizte frissességét, ruganyosságát. Kedélyének és elméjének bámulatos összhangja, mi derűt hintett egész életére, jóban, rosszban egyaránt, sugaras verőfénynyel árasztotta el hanyatló napjait is. Rövid szenvedés után mult ki április 26-án.

Temetése Kismártonban ment végbe rendkívüli részvéttel. Az egész város és a Sopronból külön vonattal érkezett ismerősök, barátok, tisztelők serege, a soproni ev. lyceum és tanítóképző tanári kara és ifjúsága, egyesek és testületek nagy számmal kísérték örök nyugalomra.

Legyen áldott emlékezte!

M.